

ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΛΙΚΙΑΝΟΥ

Η γιορτή των Τριών Ιεραρχών - γιορτή των ευρωπαϊκών γραμμάτων

» «Nous sommes tous Grecs» *

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΚΑΝΗΣ

Γιορτή της ελληνικής παιδείας η σημερινή, αλλά πόσοι από εμάς γνωρίζουμε τι ακριβώς γιορτάζουμε σήμερα; Πότε μία θρησκευτική γιορτή της Ορθόδοξου Εκκλησίας έγινε και γιορτή των ελληνικών γραμμάτων και γιατί άραγε;

Η φετινή παρέμβαση του Υπουργείου Παιδείας στην αρχή της σχολικής χρονιάς ότι δεν είναι αργία, αλλά σχολική γιορτή και πρέπει να τιμάται δεόντως από τις σχολικές μονάδες δεν μαρτυρεί με τον πιο επίσημο τρόπο τη χρεοκοπία της ελληνικής εκπαίδευσης; Πρόκειται πράγματι για μία σχολική γιορτή χωρίς νόημα;

Με τη σημερινή μας ομιλία θα θέλαμε να δείξουμε την ανάγκη να καταστεί η γιορτή των Τριών Ιεραρχών, όχι απλώς γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων, αλλά και των Ευρωπαϊκών. Γιορτή Παιδείας της Ενωμένης Ευρώπης. Ας μην γελιόμαστε, ως λαός δεν έχουμε να δώσουμε στην Ευρώπη τίποτα που να της είναι απαραίτητο, μονάχα ΠΑΙΔΕΙΑ και φυσικά δεν εννοούμε αυτή που παράγουν σήμερα τα δημόσια ελληνικά σχολεία, αλλά αυτή που εκπροσωπούν οι τιμώμενοι Τρεις Ιεράρχες.

Σήμερα στην Ευρώπη του 21ου αιώνα μετά την αιματηρή επίθεση στο γαλλικό σατιρικό περιοδικό "Charlie" έχει ανοίξει ένας μεγάλος διάλογος. Μία σειρά από ερωτήματα βασανίζουν τους Ευρωπαίους πολίτες.

α) Πώς είναι δυνατόν παιδιά που ανατράφηκαν σε σχολεία με τις δυτικές αξίες να προστρέχουν στη βία; β) Γιατί άτομα που ανατράφηκαν να ζουν για το εφήμερο και την ηδονή της στιγμής θέλγονται από ακραίες ερμηνείες του Ισλάμ, που επιβάλλουν υψηλή αυτοπειθαρχία και αναχωρητισμό; γ) Γιατί άραγε ο πλούτος και η δόξα είναι οι μόνες φιλοδοξίες των παιδιών μας, αναρωτιόνταν η βρετανική εφημερίδα "Guardian" τις προάλλες; δ) Γιατί η ψηφιακή εποχή που διανύουμε είναι συνυφασμένη με την εποχή της Μοναξιάς; ε) Ποια είναι τέλος πάντων τα όρια όπου οι δυτικές κοινωνίες δέχονται το διαφορετικό ρωτούσε ο ευ-

Αναμνηστική φωτογραφία του Γυμνασίου Αλικιανού από τη γιορτή των Τριών Ιεραρχών στον χώρο του παλαιού σχολείου.

ρωπαϊκός Τύπος την περασμένη εβδομάδα;

Ο ΜΗΔΕΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Οι Ευρωπαίοι στις αρχές του 21ου αιώνα απλώς συνειδητοποιούν αυτά που οι φιλόσοφοι τους διακήρυτταν από τις πανεπιστημιακές τους έδρες στα τέλη του 19ου αιώνα, πως δηλαδή ο πολιτισμός που οικοδομούν ταυτίζεται με τον ατομικισμό, τον ηδονισμό και εν τέλει με το μηδενισμό. Τα διάσπαρτα μνημεία των εκτελεσθέντων συντοπιτών μας στην γύρω περιοχή μαρτυρούν με τον πιο τραγικό τρόπο πως ο τόπος μας βίωσε το μηδενισμό αυτό της Δύσης. Σήμερα οι Ευρωπαίοι συνειδητοποιούν ότι «η μυθολογία του αυτοδημιούργητου ανθρώπου που κατακτά τα πάντα από τη μία μέρα στην άλλη στηρίζεται στον ανταγωνισμό και στην ατομικότητα». Σήμερα γίνεται συνείδηση ότι «λεπλάτσαμε τον φυσικό μας κόσμο, υποβαθμίσαμε τις συνθήκες ζωής μας, δεχθήκαμε συρρίκνωση των ελευθεριών μας και των προοπτικών μας για μια πιο ευτυχημένη ζωή, για χάρη ενός ψυχαναγκαστικού, θλιβερού ηδονισμού, που συνέπειά του είναι να καταστρέφεται η ουσία της ανθρωπιάς ανάμεσά μας».

Οι Ευρωπαίοι σήμερα, σε αντίθεση με εμάς, κάνουν την αυτοκριτική τους και συνειδητοποιούν ότι ζουν σε μία εποχή θεσμικής και αξιακής κρίσης και αναζητούν σύμβολα, πρότυπα για να επιβιώσουν. Εδώ, λοιπόν, χωρούν οι τιμώμενοι σήμερα Τρεις Ιεράρχες. Μπορούν άραγε να γίνουν σύμβολα μίας άλλης Παιδείας για την Ενωμένη Ευρώπη; Για μας αναμφίβολα να.

ΤΟ ΤΡΙΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΓΙΟΡΤΗΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Τον 11ο αιώνα ο Βυζαντινός Ελληνισμός καθιέρωσε τη γιορτή των Τριών Ιεραρχών ως θρησκευτική γιορτή. Τον 17ο αιώνα το υπόδουλο γένος βίωσε τη θρησκευτική αυτή γιορτή ως εθνική. Τον 19ο αιώνα ο νεώτερος ελληνισμός υιοθέτησε αυτή ως γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων, συνοδευόμενη με την τέλεση μνημοσύνων «υπέρ των ευεργετών & διδασκάλων» των ελληνικών σχολείων.

Η υιοθέτηση της εκκλησιαστικής αυτής γιορτής των Τριών Ιεραρχών ως γιορτή των Ελληνικών γραμμάτων από το Ελληνικό Πανεπιστήμιο των Αθηνών (1841) σήμαινε ότι το νεοελληνικό έθνος διακήρυττε με τον πιο επίσημο

τρόπο από τα πρώτα του κιόλας ελεύθερα βήματα με τρόπο σαφέστατο ότι δεν δύναται ν' αντιληφθεί τη νέα του εθνική υπόσταση αποκομμένη από ότι εκπροσωπούσε ο Βυζαντινός ανθρωπισμός.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Σήμερα, ο κύκλος της τρίτης αυτής φάσης της γιορτής ενδεχομένως να κλείνει και ανοίγει ένας τέταρτος, αυτός της καθιέρωσής της ως Ευρωπαϊκής πλέον γιορτής της Παιδείας. Δυστυχώς, δεν έχουμε ούτε το εκπαιδευτικό, ούτε το ηθικό, ούτε το εθνικό ανάστημα να προωθήσουμε και προπάντων να κοινωνήσουμε αυτή την κληρονομία μας στους εταίρους μας. Κανείς σήμερα δεν δείχνει να υποψιάζεται τον αφελληνισμό της Παιδείας μας και τον τραγικό εκβαρβαρισμό του έθνους μας. Η Παιδεία μας καιρό τώρα έπαψε να διαπλάθει ήθος και γ' αυτό πάψαμε ως δάσκαλοι να αποτελούμε πρότυπα ζωής για τους μαθητές μας. Ως έθνος δεν καταφέραμε μετά από 184 χρόνια ελεύθερου βίου να δημιουργήσουμε ακόμα πολιτικά συστήματα που να «κρίνεται η ποιότητα, να αξιολογούνται οι ικανότητες και το ήθος, να καταξιώνεται η αριστεία και να τιμάται η ανιδιοτέλεια», τη στιγμή που η Ευρώπη αναζητεί να θωρακίσει τις ανωτέρω πολιτικές της κατακτήσεις με πρότυπα ήθους και παιδείας, όπου θα καλλιεργούν ανθρώπους που θα μπορεί ο ένας να εμπιστευτεί το ήθος του άλλου και να συνεργάζονται για το κοινό καλό.

Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ

Επιτρέψτε μου να τελειώσω τον λόγο αυτό με τη σύγκριση δύο γεγονότων.

Ο πρόσφατος δολοφονηθείς δ/ντης του γαλλικού σατιρικού περιοδικού "Charlie" είχε δηλώσει: «Θα προτιμούσα να πεθάνω παρά να ζω και να έχω πέσει στα γόνατα». Μία φράση που έγινε σύμβολο ηρωισμού στην Ευρώπη και ολόκληρη η ανθρωπότητα διακήρυττε: «Είμαστε όλοι Carlie».

Δεκαπέντε αιώνες πριν, ο Μ. Βασίλειος δέχθηκε επίσκεψη από τον Μόδεστο, απεσταλμένο του Βυζαντινού αυτοκράτορα. Ο Μόδεστος, λοιπόν, απευθυνόμενος, στον Μ. Βασίλειο του λέει: «Πώς τολμάς Βασίλειε να αντιτάσσει στις βασιλικές διαταγές; Πώς τολμάς να περιφρονείς τον αυτοκράτορα; Μόνο εσύ αντιδράς! Ποιος νομίζεις ότι είσαι; Μα δεν φοβάσαι λοιπόν τη δύναμη της εξουσίας μου»; Και

ο Βασίλειος με παρρησία του απάντησε: «Τι να φοβηθώ; Δημεύσεις περιουσίας; Δεν έχω τίποτα που να μου ανήκει. Εξορία; «Του Κυρίου η γη και το πλήρωμα αυτής». Βασανιστήρια; Το ασθενικό μου κορμί θα υποκύψει αμέσως. Θάνατος; Αυτόν ποθώ κι εγώ, για να ενωθώ το συντομότερο με το Θεό μου!» Τότε ο Μόδεστος του απάντησε: «Ποτέ κανείς Βασίλειε, δεν μου μίλησε με τόσο θάρρος» και ο Μ. Βασίλειος του ανταπάντησε: «Ναι, γιατί ποτέ δε συνάντησες αληθινό επίσκοπο!».

Φαινομενικά οι δύο άνδρες μοιάζουν να εκπροσωπούν την ίδια στάση ζωής, ουσιαστικά όμως έχουμε μία διαφορετική στάση ζωής που οφείλεται σε μία διαφορετική νοηματοδότηση του θανάτου και της ζωής. Στη μία ο άνθρωπος αισθάνεται διαχειριστής της γης, στην άλλη ενεργεί ως ιδιοκτήτης της. Στη μία ο θάνατος βιώνεται ως ζωή, στην άλλη ταυτίζεται με το απόλυτο μηδέν. Στη μία ο άνθρωπος ζει μέσα από τον πλησίον και η θυσία λογίζεται ως ύψιστη αρετή, στην άλλη το «γνώθι σαυτόν» στην ύψιστη μορφή του ταυτίζεται με έναν ηρωικό ατομικισμό.

Τα καπετανοχώρια της περιοχής μας Λάκκοι, Μεσκλά, Καρανίου μας κληροδότησαν ένα είδος ελευθερίας πολύ διαφορετικό από αυτό που ανέθρεψε η αστική τάξη της Ευρώπης του 17ου αιώνα. Αυτό οφείλουμε να κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας πρώτα και στη συνέχεια στη σύγχρονη Ευρώπη. Όταν αυτό το καταφέρουμε να το καταστήσουμε συνείδηση στην Ευρώπη, τότε η Ευρώπη θα κραυγάζει ότι «είμαστε όλοι Grecs».

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Διαβάζοντας τα πατερικά κείμενα και αναζητώντας λίγο "φως" στη σημερινή κρίση που διέπει τόσο τον Ελληνικό λαό, όσο και τους Ευρωπαίους εταίρους παρηγορηθήκαμε στη φράση του ιερού Χρυσοστόμου:

«Το πίπτει ανθρώπινον, το εμμένειν εωσφορικόν, το μετανοείν θείον».

Σε εμάς απομένει να διαλέξουμε το απαράμιλλο με το οποίο θα συμπορευθούμε.

*«Είμαστε όλοι Έλληνες»

ΣΗΜ.: Το παρόν κείμενο είναι η εκφωνηθείσα ομιλία του διευθυντή του Γυμνασίου Αλικιανού Γεωργίου Καρκάνη στον Ι. Ν. Τιμίον Στανρού Αλικιανού χθες 30/1/2015.